

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Mer landsbygdsutveckling framledes för den gemensamma jordbrukspolitiken
- ”Ingen skall falla mellan stolarna” – svensk serviceutredning presenterades
- ”Allt tal om att landsbygden blir öde är helt överdrivet” – professor Eero Uusitalo under seminarium i Oravais
- ”Förvaltningsförsöket i Kajanaland lämnar landsbygden nästan helt utanför” – forskaren och kajanalandsbon Philip Donner
- Bygdebank, mikrofond och landsbygdsriksdagar – nytt nummer av Hela Sverigebladet
- Läs även detta: **Vindkraftåterbäring till bygden handlar inte om välgörenhet*
**Skärgårdsbyn Barösund ger inte upp så lätt* **Klimatförändringen tas upp i nya numret av 60°north* **Seminariet om landsbygdsavtalsförfarande hålls nästa vecka i Helsingfors* **Flyt i hembygdsforskningen – bilateralt seminarium hålls i Solf*

Cit: ***”När den grundläggande samhällsservicen hotas blir glesbygdens problem helt plötsligt så oerhört tydliga. Byborna protesterar, i början är upprördheten som störst, men successivt avtar stridsviljan, folket finner sig till slut i de nya förutsättningarna. Bara de tjurskalligaste, de mest principfasta fortsätter fightas. Krigar in i det sista mot den oundvikliga centraliseringen och urbaniseringen.”***
Ledarskribenten Mikael Bengtsson i tidningen Norra Västerbotten (14.11).

”Den offentliga sektorn utvecklar sin service genom att ta bort den. Den ges allt längre bort från befolkningen.”

Professorn och generalsekreteraren för Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp Eero Uusitalo under under seminariet *Kommunen och landsbygden* i Oravais 10.11 (Vasabladet 12.11).

”MTK vill att vi skall dö med stövlarna på och det har vi sett tillräckligt av i vårt land. Istället borde vi ändra jordbruksproduktionen till något som fungerar också på längre sikt.”

Styrelseordföranden för Sampo Bank Björn Wahlroos som anser att jordbruket borde satsa på att erbjuda konsumenterna ren natur, ett öppet landskap och ren mat. (Landsbygdens Folk 13.11).

MER LANDSBYGDSPOLITIKENS FRAMLEDES FÖR DEN GEMENSAMMA
JORDBRUKSPOLITIKEN

Enligt EU-kommissionens ordförande José Manuel Barrosos utkast till EU-budget från år

2014, som inte har antagits formellt av EU-kommissionen, skall jordbrukets andel av EU-budgeten minska väsentligt. Gårdsstöd skall även finansieras av medlemsländerna och mera pengar skall gå till landsbygdsutveckling och mindre till marknadsåtgärder. Enligt Europaparlamentets jordbruksutskott går dokumentet i fel riktning. EU-ordförandelandet Sveriges jordbruksminister Eskil Erlandsson menar å sin sida att jordbruksstödet i framtiden skall fokuseras på stöd till åtgärder som marknaden efterfrågar – allmänna nyttigheter som ingår i landsbygdsutvecklingen. Diskussionen i Bryssel ger vid handen att det kommer att ske en förskjutning i jordbrukspolitiken mot flera nya åtgärder inom landsbygdsutvecklingen, s.k. kollektiva nyttigheter skall levereras – naturupplevelser, turism och kulturlandskap; tjänster som samhället värderar och som efterfrågas och som bara landsbygden kan leverera. Miljöprojekten skall också utvecklas. Rent fördragstekniskt handlar det om huruvida man omfördelar pengarna under gårdsstöden eller stryker gårdsstöden och flyttar över finansieringen till åtgärder för utvecklingen av landsbygden. Ett annat förslag går ut på att ett minimalt arealstöd skall bestå, men enligt alla bedömningar kommer det att krävas betydande nedskärningar i stödnivån överlag. *Uppgifterna är från en artikel, skriven av Anna-Karin Friis, i tidningen Landsbygdens Folk (från 13.11).*

”INGEN SKALL FALLA MELLAN STOLARNA” – SVENSK SERVICEUTREDNING PRESENTERADES

Svenska staten ska vara närvarande i alla kommuner. Sedan skall kommunerna och de statliga myndigheter, som har täta medborgarkontakter, ha minst ett gemensamt, bemannat servicecentrum i varje kommun där medborgarna kan träffa en servicevägledare. Vidare kan kommunerna inrätta fasta och mobila servicepunkter. Svenska medborgare skall inte behöva finna sig i att bli hänvisade till telefonen och datorn, när de behöver personlig kontakt med en tjänsteman. Det säger utredaren Lars Högdahl, som i går (17.11) överlämnade slutbetänkandet *Se medborgarna – för bättre offentlig service* (SOU 2009:92) till kommun- och finansmarknadsminister Mats Odell på Kvalitetsmässan i Göteborg. Förutom servicecentrum och servicepunkter, där man ska kunna sköta enklare ärenden, skall det enligt utredaren finnas s.k. resursgrupper med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunens sociala förvaltningar och kanske rehabiliteringsansvariga, vilka tar sig an de personer som riskerar att hamna i utanförskap. Varje år kostar utanförskapet mångmiljardbelopp, vilket kan minskas om myndigheter samordnar sina insatser till människor. Enda sättet att ge alla medborgare likvärdiga möjligheter till kontakt med myndigheterna, är att servicecentrumen utrustas med teknik för personligt möte på distans, som möjliggör att man kan samtala öga mot öga med ”sin” tjänsteman i en myndighet från servicecentrumet på hemorten. Man slipper resa till ett bemannat kontor, kanske hundra kilometer som det ofta är fråga om i landsbygdskommuner. Kommuner och myndigheter bör dessutom samverka med ideella organisationer och privata företag som kan utföra serviceinsatser, t.ex. driva en servicepunkt. Utredaren anser att om Sveriges regering menar allvar med uttalandena om likvärdig och tillgänglig offentlig service över hela landet, på medborgarnas villkor, så krävs fastare styrning av myndigheterna än hittills. Regeringen bör sålunda ålägga länsstyrelsen att leda och samordna de statliga myndigheternas serviceutveckling. På sikt skall kommunerna och de statliga myndigheterna alltid samverka. Vidare kan regeringen styra sina myndigheter, men inte kommunerna. Ifall kommunerna inte ställer upp frivilligt på att ordna servicen till medborgarna, så får regeringen överväga att förelägga riksdagen ett förslag om en lag om service i samverkan, där både de statliga myndigheterna och kommunerna omfattas. *Uppgifterna är från ett pressmeddelande (från 17.11) som finns på Statens offentliga utredningars webbplats under adressen <http://www.sou.gov.se/lokalservice/pdf/Pressmeddelande17nov.pdf>. Själva slutbetänkandet finns på adressen http://www.sou.gov.se/lokalservice/pdf/SOU2009_92.pdf.*

Utredningen Utveckling av lokal service i samverkan startade sitt arbete under andra halvåret 2007 enligt svenska regeringens direktiv (Dir. 2007:68) Myndighetssamverkan vid lokala servicekontor.

”ALLT TAL OM ATT LANDSBYGDEN BLIR ÖDE ÄR HELT ÖVERDRIVET” – PROFESSOR EERO UUSITALO UNDER SEMINARIUM I ORAVAIS

”I slutet av 1980-talet trodde folk att pengar växte på träd och landsbygden hamnade under hjulen. Olja och bensin var billig och folk använde de här bränslen i stället för inhemska bränslen. I dag vet vi att landsbygden har en fördel i klimatfrågor. Den är en del av lösningen, inte en del av problemet”, sade professorn och generalsekreteraren för Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) Eero Uusitalo under seminariet *Kommunen och landsbygden* i Oravais 10.11. Han ger inte mycket för rapporterna om att landsbygden avfolkas. I flera decennier har man sagt så, men inte har landsbygden blivit tom. Folk vill inte ha större centra, de vill bo kvar på landet. Enligt Uusitalo är allt tal om att landsbygden blir öde helt överdrivet. Även om det finns orter där befolkningen minskar, så finns det också landsbygdsbyar där utvecklingen svängt. Han ser inte omstruktureringen av den statliga servicen som något stort hot, men däremot kommer förändringarna av kommunstrukturerna att ha betydligt allvarigare konsekvenser. Maktfördelningen mellan staten och tredje sektorn, föreningarna, kommer att ändras. Då kommuner slås samman till större enheter, betyder det att beslutsfattarna kommer längre från vanligt folk. Allt fler kommer att rösta på en okänd, vilket är illa för närdemokratin. För byarna blir det färre representanter i fullmäktige. Enligt Uusitalo måste den direkta demokratin stärkas, då den representativa demokratin försvagas. Han anser att kommunerna måste lita mer på sin befolkning och låta dem vara med i beredningen av frågor som berör landsbygden. *”Vi behöver nya prioriteringar i landsbygdspolitiken, med starkare medborgaraktivitet och ett ändrat förhållande mellan kommunen och byarna. De lokala strukturerna behöver stärkas. Omröstningen i Österby (folkomröstade 8.11 om kommuntillhörighet) är ett bra exempel på byapolitik som bör tas på allvar. Det är ett bra exempel på direkt lokal demokrati”,* sade Uusitalo som menar att byarna kan bli en motor för utvecklingen på landsbygden. Med kommuncentrum långt borta kunde lokala föreningar ta över en del av de uppgifter som kommunen traditionellt skött. Samtidigt som kommunerna växer, blir de även mer ruraliserade, t.ex. 90 forna kommuncentra blir byar ute på landsbygden då kommunerna slås ihop. Vad gäller riksdag och regering, har de nog goda avsikter med sina beslut, men många gånger utreds inte vilka följder besluten får för glesbygden. Effekter som ofta är negativa. Uusitalo anser att byarna borde få ett större erkännande som samhällets minsta enhet med klara avtal mellan kommunen och byarna, där kommunen kunde delegera en hel del verksamhet till byarna. Det finns nu en del byar som är starka och välorganiserade, medan andra inte är det. Men situationen skulle snabbt förändras, om strukturerna ändrades. Uusitalo oroar sig inte för att byaföreningens starka gestalter skulle få mer makt i förhållande till andra, för makt ges inte, den tas. Övriga talare under seminariet var ordföranden för Svenska Temagruppen (SveT) inom YTR Mats Nylund och Oravais kommundirektör Markku Niskala. Landsbygdsnämnden i Oravais och SveT stod för arrangemanget. *Uppgifterna är från en artikel i senaste veckas torsdagsupplaga (12.11) av Vasabladet, skriven av reportern Karin Sundström. På tidningens nätupplaga finns en kortare version av artikeln, <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?linkID=92038&storyID=51439>.*

”FÖRVALTNINGSFÖRSÖKET I KAJANALAND LÄMNAS LANDSBYGDEN NÄSTAN HELT UTANFÖR” – FORSKAREN OCH KAJANALANDBON PHILIP DONNER

Det försiggår så lite försöksverksamhet på landsbygden i Kajana land att hela termen ”experiment” är något missvisande i nämnda sammanhang. Huvudtyngdpunkten ligger på

en omorganisering av verksamheten på större enheter som placeras i landskapshuvudstaden Kajana. Det kallas för "filialmodellen", utan att ta hänsyn till, eller genom att direkt motarbeta, den nuvarande realsituationen som kunde leda till helt annorlunda lösningar. Diskussionsläget är fastlåst. Pressen innehåller regelbundet missvisande propagandaskrifter om utvecklingen på undervisningens, data- och telekommunikationens, postväsendets, vägförbindelsernas, samt nödtjänsternas områden. Samtidigt har landskaps- och kommunmyndigheterna gått in för att systematiskt marginalisera våra uttryck för dissidens. Vi sägs vara olämpliga för landskapliga uppgifter, för att vi är "för frispråkiga", "för hederliga", eller rätt och slätt "sanningssägare" – och "dem tycker man inte om". Det är en otrevlig mekanism som inte leder till inbesparingar, utan till ett bortkastande av existerande resurser. Faktum är att vi upplever en stark tillbakagång på olika serviceområden här på Kajanalands landsbygd. Dessutom vill jag påpeka att denna konstgjorda sektoruppdelning, som även i övrigt dominerar vårt samhälle, har genom det landskapliga "experimentet" fått ett nytt element som tyvärr suddar och inte klargör diskussionen: ***När vi på landsbygden vill få till stånd övergripande reformer, så handlar det inte mera om att överbygga kommunens sektoruppdelning, utan också om att överbygga uppdelningen mellan landskaps- och kommunadministration.*** Åsikterna är från forskaren och kajanalandsbon Philip Donner. Senaste rapporten från förvaltningsexperimentet i Kajanaland är fjärde mellanrapporten från uppföljningsgruppen. Här utvärderas försökets ekonomi och gymnasieutbildningen, där ekonomin har granskats både på längre sikt och för år 2008. Under webbadressen http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/04_hallinnon_kehittaminen/20091027Kainuu/Kainuun_hallintokokeilun_IV_vaeliraportti.pdf finns den fjärde mellanrapporten (på finska).

BYGDEBANK, MIKROFOND OCH LANDSBYGDSRIKSDAGAR – NYTT NUMMER AV HELA SVERIGEBLADET

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva (HSSL) har nu sin bygdebänk på den nya hemsidan. Närmare 10 000 aktiviteter är sökbara, alltifrån bagarstugor, bensinmackar, skolor, bredband, lokala utvecklingsplaner och jobbskapande aktiviteter till bygdespel och så udda intressen som ångbåtar och kryddodling. Alla dessa betydelsefulla små och stora saker som folk på den lokala nivån tar ansvar för och engagerar sig i. Social ekonomi och lokal utveckling är på väg att få sitt egna finansiella institut, Mikrofonden för social ekonomi och lokal utveckling, som bildades som ekonomisk förening i oktober i år. Fonden kommer att ge stöd till lokala utvecklingsgrupper, föreningar, kooperativ, byalag, stiftelser, sociala företag och samfund genom att ställa säkerhet för lån och/eller på annat sätt få fram riskkapital. Holland har haft landsbygdsriksdag i Lunteren, inte långt från Amsterdam. Ungefär 250 personer deltog och det som mest engagerade, var ämnet lokalt inflytande. Hur kan den lilla byn göra sin röst hörd hos kommunen, regionen och regeringen? Sveriges egen Landsbygdsriksdag 6-9.5.2010 i Sunne med temat *Där generationer möts, utvecklas landsbygden* börjar ta form. Bokningssidan öppnas 7.12. Förutom dessa ämnet kan man läsa i HSSL:s tredje nyhetsbrev för i år om bl.a. följande:

- Nu ställer vi om Sverige!
- Bymacken sprider sig
- Nu kommer serviceutredningen
- De Digitala Husen har kommit för att stanna
- Deltagare sökes till lokal finansiering
- Nattfestival prisat av Land
- Notiser – SR Tendens om varför unga lämnar landsbygden och Novelltävling för glesbygdsbor

Nyhetsbrevet (nr 3, november 2009) kan läsas på HSSL:s hemsida under webbadressen http://www.helasverige.se/fileadmin/user_upload/HSSL_Kansli/PDF/Nyhetsbrev/2009/november.webb.pdf.

Hela Sverigebladet trycks i 6500 exemplar och går ut till lokala utvecklingsgrupper och andra som har intresse av vad som händer på landsbygden.

LÄS ÄVEN DETTA

Vindkraftåterbäring till bygden handlar inte om välgörenhet

Vindkraftåterbäring handlar inte om välgörenhet, utan om ersättning för de ingrepp i naturen och de naturresurser bygden bidrar med. Det här var budskapet när svenska regeringens vindkraftssamordnare Olof Johansson besökte Hammarstrand 6.11. Hur byar och boende nära framtidens vindkraftverk skall få del av den vinst som elen ger, var en av nyckelfrågorna när Förenade vindbyar och Riksorganisationen Hela Sverige ska leva bjöd in till seminarium. Johansson tycker att lokala intressen skall få del av vinsterna från vindkraften. Bjuds bybor inte in till att bli delägare på något vis, är det viktigt att ändå hävda sin rätt till återbäring. Mer tveksamt är om regeringen eller politiken är beredd att lagstifta för att ge stöd till ideella rörelser. *Uppgifterna är från Sveriges Radio P4 Jämtland och finns under webbadressen <http://www.sr.se/jamtland/nyheter/artikel.asp?artikel=3221851>.*

Skärgårdsbyn Barösund ger inte upp så lätt

I den sydvästra skärgården i Ingå kommun, västra Nyland finns en liten by som trots motgångar vägrar att ge upp. Byn, som heter Barösund med drygt hundra fastboende men hyser flera tusen med fritidsbor inberäknade, upplever att Ingå kommunfullmäktige, som består av många nyinflyttade som inte förstår sig på skärgårdens karga villkor, behandlar den aktiva lilla skärgårdsbyn styvmoderligt. Förra våren beslöts t.ex., med en rösts marginal, att stänga skolan, vilket lade sordin på stämningen i byn. Dessutom har bybutiken fått tummen ner av hälsovårdsinspektörerna. Men man skall bygga en ny butik, den gamla blir kafé. Fastighets Ab Barösund har bildats med syfte att skaffa tillräckligt med aktiekapital för att kunna bygga den nya butiken. Många har köpt aktier á 300 euro och en styrelse arbetar vidare på visionerna för bybutiken. Bristen på tomter sätter käppar i hjulen för många unga familjer med rötter i trakten, som gärna skulle flytta tillbaka. Turerna kring kommunens köp av Bergvalla-området på närmare 40 hektar har inte heller lett till något konkret vad gäller tomter. Men byn har ett aktivt byråd som samlas till träff varje månad för att diskutera aktuella ärenden. Tidningen Barösundsbladet, med en upplaga på 900 ex., har blivit en succé som tar slut i ett nafs. Just nu planerar byrådet att gå igång en hemsida. *Uppgifterna är från tisdagens upplaga (17.11) av Hufvudstadsbladet. Se även YLE:s Internytt under adressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=172573> om aktieemissionen för bybutiken.*

Klimatförändringen tas upp i nya numret av 60°north

I det nya numret av kundtidningen 60°north, som utges av jord- och skogsbruksministeriet, kan man bl.a. läsa om utmaningarna för jordbrukarna i det att minska växthusgasutsläpp och samtidigt leva av jordbruket, president Tarja Halonen som vill att alla skall arbeta enträget för att bekämpa klimatförändringen, hundratals finländska vetenskapsmän som studerar klimatförändringen, samt nya energilösningar och pålitliga indikatorer i klagörandet av effektiviteten för att bekämpa klimatförändringen. *Läs den engelska nättidningen av 60°north (2/2009) på http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/5lFpLfzHX/60North_2_2009.pdf. Tidningen, som fått sitt namn 60°north av att Finland ligger norr om den 60:e breddgraden, berättar för europeiska läsare om hur den nordliga positionen inverkat på våra naturresurser och utnyttjandet av dem. Meningen är att tidningen skall påverka beslutsfattandet i EU, höja*

den finska naturresurspolitikens image utomlands, göra sektorn mera känd och marknadsföra den finska kompetensen och forskningen inom branschen. Nordiska läget, renhet och kompetens är återkommande teman i tidningen. Den delas ut till toppolitiker, -tjänstemän, lobbare och journalister i EU-länderna, medan intressentgrupper, beslutsfattare, och journalister får tidningen i Finland.

Seminariet om landsbygdsavtalsförfarande hålls nästa vecka i Helsingfors

Avtalsförfarandet är en arbetsform med vilken man strävar efter att producera regionens service på ett smidigt sätt, utgående från dess egna behov. För landsbygden betyder det här ofta att sektorgränserna överskrider samarbetet mellan offentliga sektorn, företagen och föreningarna. Under seminariet *Yhteistyöhön ja toimintaan – Sopimuksellisuusseminaari*, som hålls (på finska) i Helsingfors 25.11, behandlar talturerna avtalsförfarandet, dess förhandlingsmekanismer och gagnandet av finansieringsmedel. Under dagen får man höra exempel på praxis, som hur man i landsbygdskommuner har producerat bl.a. motionservice, samt välfärdsservice på ett nytt sätt och ekonomiskt. Föreläsare är bl.a. jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila, landsbygdsrådet Eero Uusitalo och direktör Päivi Kujala från landsbygdsnätverksenheten. Arrangörer är Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) och dess temagrupp för landsbygdsavtal, landsbygdsnätverksenheten, samt Byaverksamhet i Finland rf. *Uppgifterna är bl.a. från landsbygdsnätverksenhetens meddelande den 17 november. För program och anmälan (senast 18.11) se webbadressen <http://www.maaseutu.fi/fi/index/kalenteri/CalendarEvents/5HN21oyeA.html.stx>. Se även kursen *Utbildning kring offentlig upphandling som hålls i Vasa 26.11 under adressen <http://www.maaseutu.fi/fi/index/kalenteri/CalendarEvents/5krnng3g0.html.stx>.**

Flyt i hembygdsforskningen – bilateralt seminarium hålls i Solf

Ett seminarium om hembygdsforskning hålls 21-22.11 på Stundars kulturcentrum i Solf, Stundarsvägen 5, Korsholm. Seminariet hålls på svenska och ordnas av Finlands svenska hembygdsförbund, Sveriges hembygdsförbund och Finlands Hembygdsförbund. Det är tredje gången dessa organisationer ordnar ett bilateralt seminarium. Det första seminariet *Spana in staden* hölls hösten 2004 på Hanaholmen i Esbo, medan det andra seminariet *Hembygden – ett universum* gick av stapeln i mars 2006 på Finns folkhögskola i Esbo. Denna gång behandlas arkivfrågor ur olika synvinklar med tre föredragshållare från Sverige och fem från Finland. *Info, program och anmälan (intresserade kan höra sig för om lediga platser) finns under webbadressen http://www.hembygd.fi/start/flyt_i_hembygdskforsk/.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
